

Belang van dit onderzoek

Biodiversiteitsherstel en klimaatadaptatie zijn evident belangrijke thema's in ons drukbevolkte land. Via het onderzoek van Natuur & Milieu is het niet alleen mogelijk om deze thema's te agenderen bij een publiek van gemeentelijke overheden, maar kunnen deze gemeenten ook de conclusies aangrijpen om goede voorbeelden van maatregelen in het kader van deze thema's aan hun bewoners te laten zien. Gemeenten kunnen bovendien mogelijk leveranciers van plantmateriaal verleiden om gezamenlijk richting een meer verantwoord aanplantbeleid te komen.

Standpunt FLORON - algemeen

FLORON is als kennisorganisatie met een grote achterban van plantenwaarnemers sterk betrokken bij het signaleren van trends van planten. Daaronder ook trends van exotische planten die meer en meer ontsnappen vanuit aanplant in tuin en stad. We weten dat enkele van deze exotische planten kunnen uitgroeien tot een invasieve soort, met een negatieve impact op onze inheemse planten en dieren. Dit geldt al voor enkele exotische bomen die in stedelijke omgeving zijn aangeplant.

Wij realiseren ons terdege dat aanplant van planten – en in een stedelijke infrastructuur met name aanplant van bomen – voorwaardelijk kan zijn voor de overige biodiversiteit. Daarbij staat FLORON geheel achter het in het rapport uitgedragen standpunt dat de grote voorkeur voor de keuze van bomen moet liggen bij inheemse soorten. Van inheemse bomen zijn immers de meeste inheemse dieren afhankelijk, terwijl inheemse bomen geen risico op invasief gedrag vertonen. In feite wordt de biodiversiteit vanzelf versterkt door het toepassen van inheemse bomen. FLORON propageert dit standpunt dan ook zelfstandig via de website www.tuinernietin.nl.

Reactie FLORON – analyse, conclusies en aanbevelingen N&M

Natuur & Milieu heeft een originele manier bedacht om op basis van een grote hoeveelheid gegevens een goede indruk van de soortensamenstelling van het bomenbestand van 28 gemeenten te krijgen. Met name de indeling in een groene en zwarte lijst verduidelijkt hoe het gesteld is met de mate waarin een gemeentelijk bomenbestand voldoet aan voorwaarden vanuit biodiversiteitsherstel. In de groene lijst figureren inheemse en niet-invasieve exotische soorten met een meerwaarde voor biodiversiteit, terwijl in de zwarte lijst exoten staan met een beperkte meerwaarde voor biodiversiteit en een (bewezen) risico op invasief gedrag. Er is daarnaast een restcategorie gehanteerd (niet invasieve exoot met weinig meerwaarde voor biodiversiteit). Omdat deze laatste categorie soms toch een vijfde deel van het gemeentelijk bomenbestand beslaat, lijkt het de moeite om hierbinnen toch nog wat verder te verfijnen, en met name de potentieel invasieve soorten richting de zwarte lijst te schuiven. De grote hoeveelheid onbekende soorten in sommige gemeenten maakt de getallen voor groene en zwarte lijst minder betrouwbaar.

De data lijken erg geschikt om een statistische analyse op toe te passen, zodat iets duidelijker kan worden of de gesignaleerde ontwikkelingen ook enige significantie hebben.

FLORON onderschrijft in hoge mate de aanbevelingen uit het rapport van Natuur & Milieu.

Hoofdaanbevelingen FLORON

Onderstaande aanbevelingen zijn deels in lijn met het rapport van Natuur & Milieu, maar deels ook in aanvulling hierop.

Bomen planten is altijd maatwerk. Hou goed rekening met de bodemgesteldheid en bodemvochtigheid voor de keuze van soorten en geef bomen ook voldoende ruimte, zowel voor de doorworteling (en beluchting) als voor de ontwikkeling van een volwassen kruin. Dat verlengt het leven van een boom en hoe langer een boom kan leven hoe meer biodiversiteit zich er kan ontwikkelen.

Ga zo veel mogelijk uit van inheemse soorten en inheems plantgoed. Indien geen inheemse soorten worden toegepast probeer dan vooral soorten toe te passen die zich niet gemakkelijk via vruchten (door vogels) of gevleugelde zaden (door de wind) kunnen verspreiden.

In sommige steden worden pluk- of voedselbossen aangelegd. Hier worden vaak exotische vruchten en noten toegepast, welke een vergroot risico geven op verspreiding in onze natuur.

Kies bij voorkeur voor bomen die uit zaad zijn voort gekweekt; de genetische variatie biedt op termijn meer kansen voor het overleven van de sterkste exemplaren.

Natuurlijk gelden bij bovenstaande adviezen dat ze vooral moeten worden toegepast bij vervanging van uitgevallen bomen en niet om meteen grote groepen bomen te vervangen. Ook het grootschalig vervangen van deels gezonde bomen, bijvoorbeeld om esthetische redenen, zou vanwege hun functie voor de biodiversiteit en een prettig stadsklimaat moeten worden voorkomen. Geleidelijkheid is beter.

We vragen speciale aandacht voor bewezen invasieve exotische stadsbomen, zoals Hemelboom, die in sommige gemeenten veel is aangeplant en nu al veel verwilderd. Het voorkomen van toekomstige problemen door het invasieve gedrag van deze soort moet nu worden aangepakt.

Vanuit het gedachtengoed van Basiskwaliteit Natuur en het Deltaplan Biodiversiteitsherstel zou een maximaal aandeel van bomen van de zwarte lijst kunnen worden vereist als KPI (Kritische Prestatie Indicator) in stedelijke omgeving.

Baudewijn Odé

ode@floron.nl

06-22468557